

Aalt Selles

(Kampen, 26 april 1925 - Lelystad, 19 maart 2010)

door Theo van Mierlo

‘Zit je op een middag in het begin van de jaren zeventig rustig te werken in je kamer op kantoor, gaat de telefoon. Het blijkt drs. D. van der Vlis te zijn, de gemeentearchivaris van Kampen, die als nevenfunctie is belast met het beheer van het stedelijk museum in de Broederpoort. Een baantje, waarin hij zich met zijn archivarisopleiding thuis voelde als een ijsbeer in een piramide. Van der Vlis kwam met een idee dat bij een aantal mensen was opgekomen en door hem na enige bedenkingen was overgenomen. Bij veel musea bestaan vriendenverenigingen die “hun” museum steun verlenen door propaganda, vrijwilligershulp en soms door in-gebruikgevingen. De initiatiefnemers zagen gaarne voor het Broederpoortmuseum zo’n club opgericht, maar er waren nog meer oprichters nodig. Of ik er gezien mijn belangstelling voor de Kamper historie ook voor voelde. Het antwoord was uiteraard “Ja, naar vermogen”.’

Zo verwoorde de op 19 maart 2010 overleden Aalt Selles in 1998 in *De Panne* hoe hij in 1973 één van de oprichters van de Vrienden van het Kamper Museum werd. Met dat ‘naar vermogen’ zat het wel goed: niet alleen diende hij gedurende tien jaar - tot 1983 - ‘zijn’ vereniging als secretaris, maar verzorgde hij vanaf het eerste nummer van het verenigingsblad *De Panne* in 1976 tot 1993 ook de verslaglegging van bijna alle door de vereniging georganiseerde lezingen. Het werden uiteindelijk meer dan honderd verslagen!

Uit maar niet zonder Kampen

Aalt Selles in 1925 in Kampen in de Ebbingedwarsstraat geboren, stamde uit een al eeuwen in Kampen wonend geslacht van boeren en arbeiders. Op de lijsten van stadsboeren en van pachters van stadserven is de naam Selles veelvoorkomend. Al in zijn jeugd was Selles geïnteresseerd in de geschiedenis van zijn geboortestad. En dit bleef toen hij in 1955, werkzaam bij de Dienst der Domeinen, verhuisde naar Zwolle en later naar Emmeloord en Lelystad. Vóór zijn pensionering was hij chef de bureau bij het rentambt

Aalt Selles (rechts) ontvangt in het Stedelijk Museum Kampen uit handen van cultuurwethouder Arend Hengeveld het eerste exemplaar van *Kampen in vroegere tijden* en de erepenning van de gemeente Kampen, november 1990. Foto: Gemeentearchief Kampen.

der Staatsdomeinen in Lelystad. Hier in het nieuwe land, was hij ook geïnteresseerd in zowel de eeuwenoude als meer recente geschiedenis van dit gebied, wat zich onder meer vertaalde in zijn lidmaatschap van de Vereniging van Vrienden van het Museum voor de IJsselmeerpolders, opgericht in 1961. Dit lidmaatschap en het feit dat Aalt begin jaren zeventig al een geregelde bezoeker was van het Kamper gemeentearchief, was de reden dat Van der Vlis hem benaderde.

Pennenvruchten

Selles' eerste grote pennenvrucht in relatie tot de Kamper historie is zijn omvangrijke artikel in de *Kamper Almanak* 1967-1968 over de Timmermans-knechtenbus, waarvan het archief zich bevindt in het Frans Walkate Archief. Hier zal de toenmalige beheerder Dr. C.N. Fehrmann met zijn charisma de veertiger zeker tot het onderzoek en de daaruit voortvloeiende publicatie hebben aangespoord. Het artikel geeft niet alleen een goed inzicht in het

uit de gildetijd stammende stelsel van onderlinge hulp voor gildeknechten, maar gaat ook uitgebreid in op het stelsel van gilden, knechtsgilden en knechtsbussen in het algemeen en in Kampen in het bijzonder.

Bij zijn bezoeken aan het gemeentearchief zal Selles eveneens door de jonge nieuwe gemeentearchivaris Van der Vlis (sinds 1971) in zijn onderzoek gestimuleerd zijn. Veel meer dan zijn voorganger J. Don, ontving Van der Vlis bezoekers met open armen. Vanaf 1970 schreef Aalt met regelmaat historische bijdragen voor het *Kamper Nieuwsblad* en hij werkte mee aan de verhalenbundels *Verhalen van een oude Hanzestad* en *Verhalen rond de lange brugge* (verschenen in respectievelijk 1980 en 1981). Onderwijl verzorgde Selles, zoals al aangegeven, de verslaglegging van de lezingen van de Museumvrienden in *De Panne*, waarin ook meerdere bijdragen van zijn hand verschenen.

In de eerste helft van de jaren tachtig verzorgde Selles een aantal korte series over oude ambachten en beroepen in het *Kamper Nieuwsblad*. Eenmaal met pensioen in 1987, begon een lange reeks van bijna wekelijkse bijdragen in eerst het *Kamper Nieuwsblad/Kamper Courant* en vanaf 1992 tot in 2001 in het *Nieuw Kamper Dagblad*. De waarschijnlijk meest bekende en met 200 wekelijks verschijnende afleveringen tevens de omvangrijkste serie was 'Kampen in vroegere tijden' (1987-1991), waarin een scala aan onderwerpen, gebeurtenissen, gebouwen en personen werd behandeld. Later verschenen in een lagere frequentie nieuwe series als 'Straatje om', 'Verdwenen bedrijven', 'Buitenspel' en 'Boekje open'. Overigens verzorgde hij voor *FlevoPost* onder de titel 'Terugblikken op de NOP en Flevoland en voordien' tussen 1988 en 2007 een vergelijkbare serie over de geschiedenis van de Noordoostpolder/Flevoland. Met deze serie (241 afleveringen!) probeerde hij een brug te slaan tussen beide polders, zo gaf hij in 2007 in zijn afscheidsinterview in *FlevoPost* aan. Door de prettige en toegankelijke schrijfstijl konden de series rekenen op een grote belangstelling onder vooral de geïnteresseerde leek in de historie van Kampen en het nieuwe land.

Naast deze series beschreef Selles voor de *Kamper Almanak* in drie afleveringen het leven van de Kamper stadsboeren, vanaf de middeleeuwen tot in de moderne tijd. In de laatste aflevering verwerkte hij ook persoonlijke jeugdherinneringen aan de stadsboerderij van zijn grootvader in de Groenestraat. Persoonlijke hoogtepunten voor Selles waren de verschijning van de door hem samengestelde fotoboeken *Kampen, een eeuw foto's en herinneringen* en *Kampen. Honderd jaar leven en werken* in respectievelijk 1994 en 1996. Hiervoor werd naast uit eigen collectie en collecties van derden, vooral geput uit de omvangrijke collectie ansichtkaarten van Selles' jongere broer Peter.

Geëerd

Al voor zijn pensionering was Aalt Selles koninklijk onderscheiden en benoemd tot ridder in de Orde van Oranje Nassau voor zijn maatschappelijke inzet en meerdere vervulde bestuursfuncties, zoals bij de Speeltuinvereniging en de Stichting Clubhuiswerk in Emmeloord, Humanitas en bij de museumvrienden van Schokland en van het Kamper museum.

Maar ook in Kampen werd hij niet vergeten. In april 1990 kende de in 1989 vanuit de Museumvrienden opgerichte Stichting Dr. C.N. Fehrmann Fonds Selles als eerste de Fehrmannprijs toe voor zijn inzet op museaal en historisch terrein in Kampen. Behalve de prijs - een zilveren scheepje vervat in een piramide van perspex vervaardigd door de Kamper zilversmid Jelte Stil - kreeg de geëerde de toezegging dat de stichting de bundeling en uitgave van een aantal bijdragen uit de serie 'Kampen in vroegere tijden' mogelijk zou maken. Ruim een half jaar later, in november 1990, werd het eerste exemplaar aan de auteur overhandigd door de toenmalige wethouder cultuur van Kampen, Arend Hengeveld. Deze verraste de oud-Kampenaar opnieuw met nu de erepenning van de gemeente Kampen.

Eén van de redenen om Aalt Selles de Fehrmannprijs toe te kennen was dat hij door zijn publicaties een belangrijke bijdrage leverde aan het wekken van belangstelling voor de historie van Kampen bij een breed publiek. Hoewel het leven nog lang niet moe, kwam in 2010 op bijna 85-jarige leeftijd toch een einde aan zijn vruchtbare leven. Aalt Selles is voorgoed uitgeschreven. Maar middels zijn honderden pennenvruchten blijft zijn betekenis voor de historische belangstelling van het Kamper lezerspubliek onsterfelijk.

Bibliografie Aalt Selles met betrekking tot Kampen

- 'De Timmermansbus te Kampen, 1734-1962'. In: *Kamper Almanak* 1967-1968.
- 'De geschiedenis van het Kamper Zeebad'. In: Jan B. Keuter (eindred.), *Verhalen van een oude hanzestad. Kamper auteurs schrijven over vroeger*. Kampen 1980, 103-113.
- 'De Kamper koeboeren. Een verdreven en bijna vergeten bevolkingsgroep'. In: Jan B. Keuter (eindred.), *Verhalen rond de lange brugge. Kamper auteurs schrijven over vroeger*. Kampen 1981.
- 'Kamper Uien' (in 5 afleveringen). In: *De Vriendenkring. Cultuurhistorisch tijdschrift voor Flevoland*, 28 (1988) nr. 4 en 29 (1989) nrs. 1 t/m 4.
- *Kampen in vroegere tijden*. Kampen 1990.

- *Kampen. Een eeuw foto's en herinneringen*. Ljubljana 1994.
- *Kampen. Honderd jaar leven en werken*. Ljubljana 1996.
- 'Het leven van de Kamper stadsboeren I. Middeleeuwse burgers boerden'. In: *Kamper Almanak* 1996.
- 'Het leven van de Kamper stadsboeren II. Grootburgers waren kleine boeren'. In: *Kamper Almanak* 1997.
- 'Het leven van de Kamper stadsboeren III. Boeren waren burens van burgers'. In: *Kamper Almanak* 1998.
- *Vertelsels rond de Ijsselmond*. Zaltbommel 1996.

Bijdragen in *De Panne*, verenigingsblad van de Vereniging Vrienden van het Kamper Museum:

- 'Over de geschiedenis van onze vereniging I'. *De Panne* 1 (1976) nr. 2
- 'Over de geschiedenis van onze vereniging II'. *De Panne* 2 (1977) nr. 1
- 'De uitvalswegen van Kampen in oostelijke richting, als de vingers van één hand'. *De Panne* 7 (1982) nr. 2
- 'Tien jaar "Museumvrienden"'. *De Panne* 8 (1983) nr. 3
- 'De Veerman en de Boerenknecht; een gefantaseerd volksverhaal'. *De Panne* 10 (1985) nr. 3
- 'De Glunige an de Geute'. *De Panne* 11 (1986) nr. 2
- 'Noordzijstraat eert progressief professor'. *De Panne* 18 (1993) nr. 1
- 'Straatnaam in de kijker 2: Burgemeester Oldenhof, energiek en gewetensvol man'. *De Panne* 18 (1993) nr. 2
- 'Straatnaam in de kijker 3: Oudendijk, een bijna vergeten wethouder'. *De Panne* 18 (1993) nr. 3
- 'Straatnaam in de kijker: De Plantage, brink van Kampen'. *De Panne* 19 (1994) nr. 2
- 'De Eilander boer, isolement was zijn element'. *De Panne* 21 (1996) nr. 1
- 'Museumvrienden in en uit de kinderschoenen'. *De Panne* 23 (1998) nr. 3

Verslaglegging van lezingen, georganiseerd door de Vereniging Vrienden van het Kamper Museum in het verenigingsblad *De Panne*, jaargang 1 (1976) t/m jaargang 17 (1992); zie voor een overzicht hiervan: H.W. van den Hoven, *Register De Panne 1976-1999* (Kampen 2000).

Series over talrijke aspecten uit de Kamper historie, eerst wekelijks, later tweewekelijks verschenen in het *Kamper Nieuwsblad/Kamper Courant* (1987-september 1992) en het *Nieuw Kamper Dagblad* (december 1992-2001):

- 'Bijzondere beroepen in vroegere tijden' (1983)
- 'Ieder zijn vak in het verleden' (1984)
- 'Aloude ambachten' (1985-1986)
- 'Kampen in vroegere tijden' (1987-1991); over een scala aan onderwerpen, gebeurtenissen, gebouwen en personen
- 'Straatje om' (1991-1992); over de herkomst van straatnamen
- 'Verdwenen bedrijven' (1993-1998); over verdwenen bedrijven en bedrijfstakken
- 'Buitenspel' (1993-1996); over sport en spel in Kampen na 1900
- 'Boekje open' (1998-2001); over uiteenlopende Kamper en IJsselmuiders onderwerpen naar aanleiding van boeken of een enkele passage daarin.